
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פסיכופתולוגיה: מבט מן התאוריה אל השדה - 3307

תאריך עדכון אחרון 30-10-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ציפי פרי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tsipi.pery@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי שלישי 14.00-15.00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בשני נושאים מרכזיים. ראשית סקירה היסטורית ביקורתית על התפתחות התיאוריות והגישות הטיפוליות השונות ביחס לפתולוגיה נפשית מהעת העתיקה ועד לעידן הנוכחי. הנושא השני יעסוק בלמידה של המחלות והפרעות המרכזיות. מחלת הסכיזופרניה תלמד באופן מעמיק כמודל להבנה וללמידה של שאר המחלות.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להקנות ידע הן ביחס להתפתחות של הגישות המרכזיות בתחום, והן ביחס להפרעות והמחלות הנפשיות המרכזיות. ביחס לכל מחלה או הפרעה שתלמד נסקור את המאפיינים של הפתולוגיה, את הגורמים שהביאו להיווצרותה ואת סוגי הטיפול השונים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. פיתוח של חשיבה ביקורתית ביחס למושג של חריגות נפשיות ולתיאוריות השונות בתחום.
2. הכרת המאפיינים של המחלות וההפרעות המרכזיות וסוגי הטיפול השונים.
3. ביסוס הזווית של הפרקטיקה והאתיקה בעבודה סוציאלית ביחס לחריגות.
4. פיתוח היכולת לעמדה ובחירה אישית, ביחס לגישה הטיפולית המועדפת.
5. ניתוח בקורתי של טקסטים בתחום.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

פרדיגמות שונות של ידע בעבודה הטיפולית
מבט היסטורי על המטאפורה של הסטייה.
מחלת הסכיזופרניה.
הפרעות אפקטיביות.
הפרעות חרדה.
הפרעות אישיות.
פסיכופתולוגיה של הילד.

חומר חובה לקריאה:

שעור מספר 1 : פרדיגמות שונות של ידע בעבודה הטיפולית.

- גוד, א. (2002). על הסטייה-הסוציולוגיה של שימוש בסמים, מיניות חריגה, עבריינות, מחלות נפש ועוד. האוניברסיטה הפתוחה : תל-אביב. עמ' : 381-391.
- מילס, ש. (2005). מישל פוקו. הוצאת רסלינג : תל-אביב. (פרק 6: חקירת הסובייקט : שיגעון ושפיות).

שעור מספר 2: המטאפורה של הסטייה: מבט היסטורי.

- קרסון, ר., בוצ'ר, ג'., ומינקה, ס. (1999). פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה : תל-אביב. עמ' : 71-90.
- רוטנברג, מ. (1994). נצרות ופסיכיאטריה-התיאולוגיה שמאחורי הפסיכולוגיה. הוצאת משרד הביטחון : תל-אביב. (פרק 2 : על ההיסטוריה של מטאפורות לסטייה).

שעור מספר 3 : הציר הפרטיקולרי והציר האוניברסלי, שיטות לסיווג.

- אילוז, אווה. (2012). הנפש היא חיה פוליטית. הארץ, 6.7.2012
- קרסון, ר., בוצ'ר, ג'., ומינקה, ס. (1999). פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה : תל-אביב. עמ' : 40-49, 90-96.
- רודינסקי, א. (2005). מדוע אנו זקוקים לפסיכואנליזה בימינו ? הוצאת רסלינג : תל-אביב. (חלק ראשון : החברה הדיכאונית, עמ' 11-41).

סכיזופרניה

שעורים מספר 4-5: סכיזופרניה- הגישה הפסיכיאטרית.

- מוניץ, ח. (2003). פרקים נבחרים בפסיכיאטריה. הוצאת פפירוס : תל-אביב. עמ' 183-226.
- לאזארס, א.א. וקולמן, א.מ. (1994). הפסיכולוגיה של הלא נורמלי. הוצאת "אח" : קרית-ביאליק. פרק 2, עמ' : 45-71.

שעור מספר 6: הפסיכוזא בתיאוריה הפסיכואנליטית.

- ויניקוט, ד.ו. (1961). סוגים שונים של פסיכותרפיה. מתוך : הכל מתחיל בבית-מסות מאת פסיכואנליטיקאי (עורכים: קליר ויניקוט ור"י שפרד), הוצאת דביר, תל-אביב, 1995. עמ' 85-92.
- הרצאה שנתנה בפני האגודה העוסקת באספקטים הסוציאליים והרפואיים של מחלות נפש 'קמברידג', (MIASMA)
- או'שונסי, ע. (2001). פסיכוזא : אי חשיבה בעולם מוזר. בתוך : מאמרים קליניים על קליין וביון. (עורך: רובין אנדרסון). הוצאת מודן: תל-אביב. עמ' : 140-158.

שעור מספר 7 : גישות ומסגרות טיפוליות.

- דויטש, ח. (2004). משפחה בכאב מתמשך. הרצאה שהתקיימה במסגרת של כנס משפחות של ארגון "אנוש". המאמר מופיע באתר של מכון 'סאמיט' il.org.summit.www בנושא שיקום פסיכוסוציאלי.

הפרעות אפקטיביות

שעור מספר 8 : הקוטב המאני

- מוניץ, ח. (2003). פרקים נבחרים בפסיכיאטריה. הוצאת פפירוס : תל-אביב. עמ' 227-267.
- יובל, י. (2001). סערת נפש. הוצאת קשת : תל-אביב. (פרק 12: רכבת השדים של הרב אלתר).

שעור מספר 9 : הקוטב הדיכאוני
• לאזארוס, א.א. וקולמן, א.מ. (1994). הפסיכולוגיה של הלא נורמלי. הוצאת "אח" : קרית-ביאליק.
פרק 1, עמ' : 17-30.
שעור מספר 10 : הפרעות חרדה.
• לאזארוס, א.א. וקולמן, א.מ. (1994). הפסיכולוגיה של הלא נורמלי. הוצאת "אח" : קרית-ביאליק.
פרק 1, עמ' : 30-44.
• יובל, י. (2001). סערת נפש. הוצאת קשת : תל-אביב. (פרק 5 : אוטובוס האימה של תמר).

שעור מספר 11 : הפרעות אישיות כלליות והפרעת אישיות אנטי סוציאלית
• וויניקוט, ד.ו. (1967). עבריינות כסימן לתקווה. בתוך : הכל מתחיל בבית-מסות מאת
פסיכואנליטיקאי (עורכים: קליר וויניקוט וריי שפרד), תל-אביב : הוצאת דביר, 1995. עמ' 76-83.
• שראל, ד. (2013). על הצורך ועל הקושי להיות "נוכחות הורית מיטיבה דיה" לנוכח הידרדרות בגיל
ההתבגרות. [גרסה אלקטרונית]. נדלה ביום רביעי 24 יולי 2013, מאתר פסיכולוגיה עברית:
<http://www.hebpsy.net/articles.asp?id&eq;2992>

שעור מספר 12 : פסיכופתולוגיה של הילד
• טאינו, ש. (1998). פסיכיאטריה של הילד והמתבגר. הוצאת דיונון : אוניברסיטת תל-אביב. (חלק ב'
פסיכופתולוגיה, עמ' 137-336).

שעור מספר 13: סיכום הלמידה והנחיות לבחינה המסכמת.

חומר לקריאה נוספת:

שעור מספר 1 :
• פוקו, מ. (2005). סדר שיח. הוצאת בבל : תל-אביב.
• שוורצמן, א. (2007). רופא לבן, אלים שחורים. הוצאת א.נר : תל-אביב. (פרק 4: הצ'יף שומע
קולות ומזריע את שדות התירס).

שעור מספר 2 :

• פורטר, ר. (2002). היסטוריה קצרה של השיגעון. הוצאת רסלינג : תל-אביב.

שעור מספר 3 :

• לוראן, א. (2011). פסיכואנליזה ובריאות הנפש. הוצאת רסלינג : תל-אביב.
שעור מספר 6 :

• וויניקוט, ד.ו. (1963) הפחד מפני התמוטטות. בתוך : עצמי אמיתי, עצמי כוזב. (בעריכת עמנואל
ברמן). הוצאת עם עובד : תל-אביב.
• סימינגטון, ג'ונ. (2000). החשיבה הקלינית של וילפרד ביון. תולעת ספרים : תל-אביב.
(הפנומנולוגיה של הפסיכוזה, עמ' 156-179).

- ליטל, מ.א. (2005). חרדות פסיכוטיות והכלה : דיווח אישי על אנליזה אצל ויניקוט. הוצאת תולעת ספרים : תל-אביב.
שעור מספר 7:
- פרבשטיין, מ.והידש, ג. (1997). שיקום נפגעי נפש בקהילה. הוצאת נורד : טבעון.
- הדס-לידור, נ. ולכמן, מ. (2007). קריאה מנקודות מבט שונות בשיקום והחלמה : פרקטיקה, מדיניות ומחקר. הוצאת לים : כפר יונה.
שעור מספר 9 :
- סטיירון, ו. (2005). מתוך חשכה נראית. בתוך: רוח רעה-סופרים כותבים על הדיכאון. (עורכת : קייסי נל). הוצאת כתר : ירושלים. עמ' : 128-139.
שעור מספר 12:
- אלווארז, א. (2005). נוכחות חיה. הוצאת תולעת ספרים : תל-אביב. (פרק 11: כמה אותות מבשרי תיקון בילד ההרסני שהתקשח. פרק 15: אוטיזם- המחלוקות).
- קליין, פ. ולוינגר, ס. (2002). הכושר לקשר- הערכה וטיפול בילדים עם בעיות תקשורת, גישות חדשניות. הוצאת 'אח' : קרית ביאליק.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

במהלך הסמסטר ידרשו התלמידים להגיש תרגיל, (ללא ציון).